

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36646
Nom: Història de la comunicació social al País Valencià
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1334 - Grau en Periodisme	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	2	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1334 - Grau en Periodisme	Evolució del periodisme i de la comunicació	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

PICO GARCES MARIA JOSEP

RESUM

L'assignatura *Història Social de la Comunicació al País Valencià* s'integra en el mòdul de Matèries Obligatòries, que al seu torn es compon de quatre matèries i vint-i-dos assignatures. En concret, pertany a la matèria *Evolució del Periodisme i de la Comunicació*, juntament amb les assignatures *Història de la Comunicació* i *Teoria i Història del Periodisme*.

Amb l'assignatura *Història Social de la Comunicació al País Valencià*, l'estudiantat del Grau de Periodisme ha d'obtenir i produir coneixement sobre l'evolució històrica i comunicativa del territori valencià, dins de contextos més amplis com ara l'espanyol i l'europeu.

Es tracta, doncs, d'esbrinar els mecanismes que la societat valenciana i especialment la contemporània (segles XIX-XXI) ha desenvolupat per a generar processos de mediació en l'àmbit de l'esfera pública, així com en els territoris de la política, la societat i la cultura.

Entre aquests mecanismes de mediació, es posarà èmfasi en el coneixement dels mitjans de comunicació, així com també en els seus esquemes evolutius i canviants de producció, distribució i consum.

En el marc d'aquesta assignatura, es va posar en marxa durant el curs 2024-2025 la iniciativa pilot *Paraula de Periodista*, un pòdcast col·laboratiu a l'EspaiPòdcastUV. Aquesta experiència s'ha consolidat com a proposta de Projecte d'Innovació Educativa, en col·laboració amb les assignatures *Història del Periodisme* i *Periodisme Radiofònic*.

Aquesta assignatura contribueix al compliment de diversos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides, entre els quals destaquen: l'Educació de Qualitat (ODS 4), la Igualtat de Gènere (ODS 5) i la Creació d'Aliances (ODS 17).

CONEXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

L'estudiantat que es matricule en l'assignatura *Història de la Comunicació Social al País Valencià* no necessita tindre competències prèvies especials. Es recomana un bon ús de la llengua oral i escrita, un nivell bàsic d'alfabetització digital i una certa capacitat de qüestionament de la realitat que permeta formular preguntes i proposicions orientades a la investigació. Així mateix, es recomana haver cursat prèviament l'assignatura *Història de la Comunicació*, de primer curs.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D'APRENENTATGE

-

Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .

Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

El diari i la premsa, entre la Il·lustració i la construcció de la societat liberal-burguesa

- Com i per què investigar la història de la comunicació social a l'àmbit valencià.
- Evolució dels estudis d'història de la premsa al País Valencià.
- Globalització i identitat.

Mercats, imprentes, llibreries, administracions, fires, espectacles...

Del periodisme polític al periodisme empresarial

- Absolutismes i revolució antifeudal.
- Propaganda de la revolució i presa de consciència.
- Nous públics, noves estratègies per a guanyar públics i nous recursos per a comunicar.

De la comunicació de masses a la propaganda de masses durant la Guerra Civil

- L'eclosió dels mitjans audiovisuals.
- La força de la imatge: fotoperiodisme, espectacles i emocions.
- Periodisme compromés, guerra i transformació del procés evolutiu.
- De la comunicació a la propaganda de masses durant la Guerra Civil.

La comunicació social durant la dictadura franquista: les pautes d'una enculturació duradora

- De la república a la dictadura.
- L'hegemonia cultural del franquisme.

Mitjans de comunicació i transició, cap a la construcció de l'Autonomia

- El context mediàtic valencià postfranquista.
- La creació de Canal 9 fins a l'actual corporació autonòmica pública i l'entorn digital.

Aquests continguts es voran reflectits en els següents resultats d'aprenentatge:

- Distingir les principals tradicions periodístiques occidentals i la seua evolució a través dels seus elements més significatius.
- Explicar les modalitats periodístiques fonamentals i els suports o mitjans de referència que els són propis per a comprendre el camp periodístic en les diferents èpoques històriques.
- Identificar els periodistes rellevants i situar-los en el seu context social.
- Distingir críticament els diferents discursos periodístics i la seua relació amb els discursos culturals/polítics hegemònics contemporanis.
- Identificar la dimensió comunicativa de la societat valenciana actual, atenent les seues principals variables genèriques.
- Mostrar històricament la societat valenciana, vinculant aquesta explicació a la causalitat històrica en les seues diferents dimensions política, cultural, social, econòmica, comunicativa i tecnològica, i jerarquizant els diversos factors explicatius.
- Associar vincles entre els temes rellevants d'interpretació historiogràfica i els debats periodístics contemporanis concernents als diferents mitjans de comunicació valencians.
- Discriminar la documentació històrica, especialment la de naturalesa hemerogràfica i arxivística.
- Recordar els fonaments teòrics bàsics del periodisme com a introducció al grau.

- Sintetitzar treballs acadèmics i presentar-los en públic amb solvència.
- Identificar tècniques per a la comunicació escrita adaptades a la matèria o al gènere periodístic corresponent.
- Identificar tècniques de comunicació oral mitjançant el control de la veu i el llenguatge corporal.
- Aplicar l'economia del llenguatge i la capacitat de síntesi.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	30,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	10,00
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

- Classes teòriques, que establiran els marcs espacials, temporals i teòrics dels vuit nuclis temàtics a partir dels textos que el professorat proporcionarà a l'aula virtual amb suficient antelació.
- Classes pràctiques a través de l'estudi de casos: treball sobre documentació històrica (escrita, audiovisual), per a analitzar situacions concretes vinculades als marcs temàtics establerts.
- Aprenentatge basat en un treball d'investigació sobre la comunicació valenciana, d'acord amb els criteris especificats en aquesta guia docent.

AVALUACIÓ

El sistema general de calificaciones seguirá la normativa de la Universitat de València aprobada por el Consell de Govern del día 30 de mayo de 2017. ACGUV 108/2017.

Primera convocatòria

1. **Prova teòrica (60%)**
Examen tipus test sobre el conjunt dels temes treballats durant el curs.
Condicció: Per poder fer mitjana amb la nota de les parts pràctiques, cal obtenir almenys un 5 sobre 10 (50%) en aquest examen.
2. **Seminaris: Mitjans de comunicació valencians (20%)**
Assistència obligatòria a dos seminaris impartits per especialistes de prestigi, centrats en l'anàlisi del periodisme valencià.
Després de cada sessió, es realitzarà una prova objectiva d'avaluació.
3. **Treball final: Memòria periodística (20%)**
Elaboració d'un treball de recerca i reconstrucció històrica sobre un mitjà de comunicació valencià.

Segona convocatòria

1. **Prova teòrica (100%)**
Examen escrit sobre el conjunt dels continguts publicats a l'aula virtual. Aquesta prova representa el 100% de la qualificació final en aquesta convocatòria.
2. **Conservació de notes pràctiques**
Els estudiants podran conservar, si ho desitgen, les notes obtingudes en les activitats pràctiques (seminaris i treball) de la primera convocatòria. Aquesta opció només és vàlida per al mateix curs acadèmic i no es mantindrà en futures matriculacions.

Honestedar acadèmica

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'estudiantat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faça ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero i suposar la suspensió de la convocatòria, amb independència del procediment disciplinari que es pugua incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

També es consideraran faltes greus, i per tant poden suposar la suspensió immediata de la convocatòria, còpia o facilitar la còpia de treballs entre alumnat del grau; accedir irregularment o apropiar-se anticipadament del contingut d'una prova o examen; facilitar o procurar l'apropiació, alteració o destrucció

posterior del contingut o dels resultats d'una activitat avaluable i la suplantació de la persona en exàmens. Quan es detecten les faltes greus assenyalades en aquest punt, l'o la docent haurà de comunicar-lo a la coordinació del Grau.

La presentació de treballs i/o exàmens amb faltes d'ortografies o ortotipogràfiques i/o errors de sintaxis, coherència o redacció serà penalitzat i pot arribar a suposar la suspensió de la prova.

BIBLIOGRAFIA

Referències bàsiques

Bordería, E. (2000). *La prensa durante el franquismo: represión, censura y negocio. Valencia, 1939-1975*. Fundación Universitaria CEU San Pablo.

Laguna, A. (1990). *Historia del periodismo valenciano. 200 años en primera plana*. Generalitat Valenciana.

Laguna, A. (2001). *Història de la comunicació: València, 1790-1898*. UAB / UPF / UJI / UV.

Laguna, A. (Ed.). (2000). *La comunicación en los 90: el mercado valenciano*. Servicio de Publicaciones de la UCH-CEU.

Laguna, A. (2015). *Vicente Miguel Carceller. El éxito trágico del editor de La Traca*. Nadir Ediciones.

Laguna, A., & López, A. (Eds.). (1992). *Dos-cents anys de premsa valenciana*. Generalitat Valenciana.

López, G. (Ed.). (2010). *El ecosistema comunicativo valenciano. Características y tendencias de la primera década del siglo XXI*. Tirant lo Blanch.

Rius Sanchis, I. (2000). *El periodista, entre la asociación y la represión: 1899-1940. Para una historia de la Asociación de la Prensa Valenciana*. Fundación Universitaria CEU San Pablo.

Xambó, R. (s.f.). *Comunicació, política i societat: el cas valencià*. Tres i Quatre.

Referències complementàries

Blasco Laguna, R. (1983). *La premsa al País Valencià, 1780-1983*. Diputació de València.

Laguna, A. (1999). *El Pueblo, historia de un diario republicano, 1894-1939 (Vol. 1)*. Institució Alfons el Magnànim.

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Guia Docent
36646 Història de la comunicació social al País Valencià
